VÄGLEDAREN

i utbildning och arbetsliv

#2:2020

Hanna arbetar som jobbcoach och studerar till studie- och yrkesvägledare.

SIDAN 10-13

SVERIGES VÄGLEDAR FÖRENING

Sveriges Vägledarförenings konferens 2020

22-23 oktober 2020

"FINNS DET MÅL OCH MENING MED VÅR FÄRD"

FÖRELÄSER GÖR BLAND ANNAT:

NORMAN AMUNDSON

Professor emerita at the University of British Columbia, Canada

DR. BARBARA BASSOT

Senior Lecture at the Centre for Career and Personsl Development at the College of Guidance Studies in Seanley Kent

JONNA LINDE

doktorand vid Umeå Universitet och med en bakgrund som studie- och yrkesvägledare med bred erfarenhet. Anknuten till forskningsprojektet ”Att komma vidare – ....”

ANN-THERESE ENARSSON

VD på Futurion Tankesmedjan för framtidens arbetsliv

FREDRIK LÖFGREN

Forskare vid Linköpings Universitet, Tekniska högskolan. Har vunnits årets teknolog. AI och framtidens arbetsmarknad.

SVERIGES VÄGLEDAR FÖRENING

Redaktörens rader

Kära läsare! Om allt varit som vanligt skulle jag nu skriva att årets seminarium och årsmöte är avslutat men inget är sig likt i vårt avlånga land sen ett nytt Coronavirus gjorde entré. Det bidde inget seminarium men med teknikens hjälp kunde årsmötet genomföras. Årsmötet som hölls med hjälp av Google Meet flöt på väldigt bra. Lite snabbare avklarat än vanligt men intressant att notera att ungefär lika många som vanligt var på plats online. Ni kan läsa mer om mötet i tidningen. Att arbeta digitalt har nu blivit ett måste i vardagen. För många har det tidigare varit ett rött skynke medan andra anammat digitala arbetssätt på ett tidigt stadium. Hur går det då? Ja, det kommer en rapport i detta nummer.

I detta nummer av tidningen har vi tema Folkhögskola. Ni kan läsa om några folkhögskoleutbildningar och hur det är att läsa på folkhögskola. Ni får även läsa om tankar och funderingar från en student som snart är klar studie- och yrkesvägledare. Vi har också en artikel från några som är redan klarat sin examen vid Umeå universitet som skrivit ett uppmärksammat examensarbete där man intervjuat homosexuella män om yrkesdrömmar – kan det finnas skillnader? Intressant läsning. Förutom det redan nämnda finns förstås en massa annat läsvärt så det är bara att avsätta lite tid för att botanisera bland artiklarna.

Det här året är det väldigt lite som är sig likt. Jag hoppas att ni alla mår bra och att ni inte är ute och springer i onödan. Själv jobbar jag hemifrån och det är tyst och stilla vid min arbetsplats vid köksbordet (förutom att en av katterna gärna vill hjälpa till att trycka på tangentbordet ibland). Det jag saknar mest är arbetskamraterna och det sociala sammanhanget.
Livet blev så oförutsägbart, normalt lever vi i vardagen med någorlunda koll på det mesta, även kommande orosmoln. Vi är nog många som kan skriva under på att vi inte kunde förvänta oss att vi skulle ställas inför en pandemi som skulle ställa allt på ända. Nya restriktioner kommer hela tiden, arbetslöshetssiffrorna har aldrig varit högre och många människor lever i skräck vilket är lätt att förstå. Det är nu extra viktigt att vi nu tar hand om varandra. Det är kanske nu studie- och yrkesvägledarkåren behövs som bäst. Vi vet inte hur utvecklingen kommer att fortsätta men vi vet att det kommer att vändа, bara inte när. Det kan finnas många som behöver prata utbildning och kompetensväxling.

Vi behöver nu något att längta till och därför slår vi ett slag för att det nu är dags att anmäla sig till vår förenings konferens i höst. I samband med den kommer även seminariet som skulle ägt rum dagen innan årsmötet att hållas. Ni får alltså ett intressant seminarium och en konferens med bra föreläsare i ett paket. Vi hoppas förstås på stor uppslutning. Ni hittar mer om konferensen i tidningen. Tillsammans kan vi göra underverk.

Gå gärna in på vår hemsida, Facebook sida eller Instagramkonto också. Till sist vill jag önska er allt gott sedan en skön sommar och en solig hemester.

Agneta Söderlund
chefredaktör

INNEHÅLL

#2:2020

5 Transportstyrelsen polisanmäler Framtidsgymnasiet efter uppdagat fusk

6 Rekordmånga har sökt till Yrkeshögskolan

7 Myndigheten för yrkeshögskolan nomineras till jämställdhetspris

8 Uppmärksammat examensarbete från SYV-programmet på Umeå Universitet

10 MÖJLIGHETER
Jonas Vilhelmsson har träffat Hanna Dahlbäck Linnér, som dels arbetar som jobbcoach, dels driver eget företag och dessutom studerar till studie- och yrkesvägledare.

14 CORONATIDER
Utanför landets sjukhus monteras stora gula tält upp. Hur påverkar Coronaviruset landets vägledning? Karin Asplund sammanställer lite.

20 Stiftelsen Viktor Rydberg var bland de första att övergå till lärarledd fjärrundervisning under Covid-19-utbrottet

21 På ett år fördubblades antalet sökande kvinnor till data/IT-utbildningar på Yrkeshögskolan.

22 KALENDARIET
Årets andra Vägledarkalendarie var fullmatat med bland annat läget på arbetsmarknaden och även besök av Lisbet Højdal från Danmark, som också är aktuell med en ny bok.

27 En ny lokalförening för vägledare börjar se sitt ljus i Göteborgsregionen, Sjuhärad och Halland. I det här numret skriver de tre initiativtagarna lite om föreningen.

28 Ung Företagsamhet storsatsar på grundskolan och har tagit fram en utbildning med fokus på PRAO

29 Att bygga båter är ett hantverk som tar tid och som måste få ta tid

33 Johan Woxell arbetar som lastbilschaufför. Följ med in på hans kontor

34 Folkhögskolans vägledare har tagit steget ut till distansvägledningen

36 Folkhögskolan i Dalarna och i Sverige

46 Sammanställning från Sveriges vägledarförenings digitala årsmöte

OMSLAGSBILDEN

Hanna Dahlbäck Linnér, läs mer om henne på sidan 10-13.

Framtidsgymnasiet polisanmäls efter fusk

Transportstyrelsen polisanmäler Framtidsgymnasiet i Kristianstad efter att det uppdagats att skolan ljugit om elevers kunskaper. Skolan ska ha intygat att eleverna genomfört en grundläggande utbildning i yrkesförarkompetens, trots att eleverna inte genomört utbildningen.

Efter att Transportstyrelsen granskat Framtidsgymnasiet i Kristianstad uppdagades att skolan ljugit om elevers kunskaper. Transportstyrelsen har mellan den 5 mars 2018 och den 23 april 2019 granskat merparten av skolans rapporteringar gällande elevers genomförande av grundutbildning för yrkesförarkompetens. Det visade sig att skolan rapporterat att elever genomfört utbildningen, fast eleverna ännu inte slutfört den. Totalt fann Transportstyrelsen 29 felaktiga rapporteringar.

– Vi ser mycket allvarligt på det här. Skolan har allvarligt brutit mot reglerna genom att systematiskt rapportera in att elever gått grundutbildning för yrkesförarkompetens, trots att de inte har genomfört hela utbildningen, säger, Magnus Janzén, inspektör på Transportyrelsen, i ett pressmeddelande.

Elever saknade behörighet

Vid Transportstyrelsens kontroll framkom det också att Framtidsgymnasiet i Kristianstad rapporterat in att elever genomfört grundutbildningen för yrkesförarkompetens, trots att eleverna inte ens varit behöriga eller antagna till det program som erbjuder den utbildningen.

– En rätt utförd utbildning ger en väldigt god grund att stå på som blivande yrkesförare. När skolorna inte säkerställer elevernas kunskaper och färdigheter som utbildningen ska syfta till riskeras trafiksäkerheten och samhällets krav på god förarutbildning, säger Magnus Janzén.

Polisanmäler för att komma till rätta med problemen

Transportstyrelsen ser allvarligt på det inträffade och för att komma till rätta med problemet att skolor rapporterar in osanna uppgifter har myndigheten valt att polisanmäla de skolor där man konstaterar brister.

– Framtidsgymnasiets agerande utgör även en osund konkurrens jämfört med de skolor som följer reglerna, säger Magnus Janzén, inspektör på Transportstyrelsen, i pressmeddelandet.

Redaktionen
info@vagledarforeningen.se

SYVar twittrar

@TinaTincam: Som SYV inte alls road av "uppdraget" som ofta delegeras till oss, att tala om för andra i skolan vad de ska göra. Det ska skrivas planer, vi ska ner i åldrarna och en massa annat som vi sällan får tid eller stöd för att göra. Låter fint men vi dukar också under av alla krav. #vadgörsyv

@syvdavid: Suttit ned med lärarstudenter på sin VFU för att prata vikten av samverkan mellan lärare och SYV om allas gemensamma uppdrag med skola-arbetsliv. Lärarnas roll och SYVs roll. Lärorikt och intressant tyckte VFU-studenterna. Sånt borde läras ut på lärarutbildningen! #vadgörsyv

@syolotta: Vi behöver utveckla #Evägledning #digital_vägledning och inse att gamers besitter kunskaper och färdigheter som även arbetslivet efterfrågar. Tack "vägledarkalendariet för idag. #SYV #SYVlyftet #vadgörsyv

Söktrycket högre än någonsin till yrkeshögskolan

SCB kan presentera nya siffror som visar på att antalet sökande till Yrkeshögskolan är högre än någonsin. På ett år har det skett en ökning med 22 procent.

Färska siffror från SCB visar på att söktrycket till Yrkeshögskolan är högre än någonsin. På bara ett år har det skett en ökning med 22 procent. Corona-krisen har slagit till mot Sverige med full kraft, men krisen till trots, tror Thomas Persson, generaldirektör på Myndigheten för Yrkeshögskolan, att antalet sökande kan bli ännu högre på sikt.

– Trots att vi känt av ett ökat intresse de senaste åren får jag nog erkänna att jag är lite överraskad. Jag trodde inte att det kunde öka så här mycket på bara ett år. Det är verkligen positivt att fler och fler upptäcker YH och inser vilken bra utbildningsform det är, säger Thomas Persson, i ett pressmeddelande.

Utbyggnad av Yrkeshögskolan har lett till fler platser

Under de senaste åren har en utbyggnad av Yrkeshögskolan skett, vilket har resulterat i fler utbildningar och utbildningsplatser över hela landet. Thomas Persson tror att det i spåren av Coronakrisen innebär att Yrkeshögskolan får ett större ansvar till att bidra till omställning och karriärväxling.

– Jag vill inte spekulera i de långsiktiga konsekvenserna av den här krisen, men kortsiktigt finns det nog en risk att de branscher som drabbas allra hårdast kommer att tvingas permittera. För en del av dem kan yrkeshögskolans korta utbildningar som leder till jobb vara ett attraktivt alternativ. Därför är det också troligt att antalet sökande kommer att öka även i år, säger Thomas Persson.

Redaktionen
info@vagledarforeningen.se

För dig som behöver boende i Stockholm medan du pluggar, erbjuder vi internat. Eller bo vart du vill och plugga på distans. Läs mer på tollare.org

Framtiden väljer du - vi tar dig dit!

TOLLARE
IOGT·NTO:S FOLKHÖGSKOLA

MYH nominerat till jämställdhetspris

Det är andra året i rad som byggbranschens jämställdhetspris, Jämställdhetsbygget, delas ut. I år är bland annat Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) nominerade.

Antalet kvinnor som söker till byggutbildningar på Yrkeshögskolan har ökat kraftigt de senaste åren och nu nomineras Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH), av just byggbranschen, till branschens jämställdhetspris. Det är för andra året i rad som Jämställdhetsbygget, bygg- och anläggningsbranschens jämställdhetspris, delas ut. Projektet, som drivs i samarbete mellan Byggföretagen och de fyra unga kvinnor som startade det, syftar till att uppmärksamma initiativ som tas för en mer jämställd bygg- och anläggningsbransch.

Tre finalister som juryn valt

Juryn har nu valt ut årets tre finalister som alla på ett ”föredömligt sätt bidrar och inspirerar till en mer jämställd byggbransch”. I motiveringen till myndighetens nominering lyfter juryn arbetet för breddad rekrytering.

– Ökningen av antalet kvinnor som söker till yrkeshögskolans byggutbildningar är imponerande och vi är verkligen stolta över att ha blivit nominerade, men om vi skulle få det här priset delar vi det med alla de yrkeshögskolor runt om i landet som gjort det möjligt, säger generaldirektör Thomas Persson, i ett pressmeddelande.

Uttdrag från juryns motivering

”Att myndigheten använder jämställdhet som ett kriterium vid sina kvalitetsgranskningar ger effekt – antal kvinnor på samhällsbyggnads- och byggteknikutbildningarna har ökat mellan 2017-2018 med 41%. […] Myndigheten stödjer även yrkeshögskolorna och deras ledningsgrupper i frågor som handlar om att skapa bättre förutsättningar för breddad rekrytering.”

Redaktionen
info@vagledarforeningen.se

FOTO: EMILIA JIMÉNEZ-BERGMARK

Vägledare på Instagram

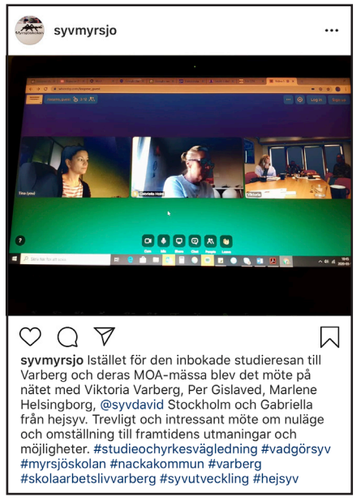

1 806

Inlägg är taggade med #studieochyrkesvägledare på Instagram.

En horisont begränsad av normer? – fem homosexuella män diskuterar karriär och arbete

Nedan följer ett kort sammandrag av slutsatser i en artikel publicerad i tidskriften Norma: Rosvall, P.-Å., Blomqvist, J., & Nylén, E. (2020). A horizon circumscribed by norms? – five gay men discussing career and work. NORMA, (e-pub ahead of print).

Artikeln är baserad på intervjuer med fem homosexuella män i åldern 30-55. I intervjuerna fick de diskutera hur de upplevt sina studie- och yrkesliv och hur de resonerat kring yrkesval. Tre av männen hade varit öppna med sin sexualitet sedan ungdomsåren medan två hade ”kommit ut” först senare i livet.

Från tidigare studier vet vi att könsordning och hegemoniska maskulinitet fungerar genom att historiska och materiella förhållanden reproducerar attribut som tillskrivs män och kvinnor, som i förlängningen mer eller mindre påverkar deras handlingshorisonter. Även i länder med mer liberala attityder gentemot HBTQ-individer som Sverige, kan man hitta tydliga tecken på hegemonisk maskulinitet och att saker som associeras till maskulina aktiviteter (produktion) värderas högre än kvinnliga (omsorg). I vår studie med homosexuella män tyder deras svar på att några av dem har svårt att föreställa sig arbete inom yrken som är starkt associerade med maskulinitet eller maskulina uttryck (till exempel militär, polis, snickare). Våra informanter gav också uttryck för att ha känt sig obekväma på grund av deras sexuella läggning på arbetsplatser och att de undvek vissa branscher av rädsla för diskriminering. Alla informanter gav exempel på begränsningar av sina horisonter rörande karriärutveckling. Två av dem som var öppna med sin homosexualitet först senare i livet verkar också ha skjutit upp sin karriär tills de kom ut som homosexuella. De intervjuade fem männen berättade också om diskriminering på arbetsplatsen vilket de menade ibland lett till påtvingade vändpunkter när de kände att de inte längre kunde stanna på en arbetsplats eller att de inte valt att gå vidare till en ledande position.

Våra informanters berättelser avslöjar uttryckligen eller implicit att vissa yrken låg utanför deras handlingshorisonter, som i olika grad hade formats av erfarenheter eller förståelser av vad det innebär att vara man och hur en man bör bete sig inom vissa yrken. Vi hade endast fem informanter, men påfallande ofta hade de i sin karriär valt arbetsplatser som dominerades av kvinnor. Några uttryckte att arbetsplatser som dominerades av kvinnor var mer toleranta. Med andra ord verkar en starkt könssegregerad arbetsmarknad begränsa homosexuella män (liksom kvinnor) till att arbeta i kvinnodominerade branscher. Det betyder i förlängningen också att normer inom mansdominerade branscher sällan utmanas, delvis på grund av att en del homosexuella män verkar välja bort dem, vilket leder till reproduktion av normer.

En nyckelfaktor för om informanterna var öppna med sin sexuella läggning på sina arbetsplatser verkar dessutom ha varit antalet heterosexuella män. Det verkade vara svårare att vara öppen med sin homosexualitet på en arbetsplats som dominerades av män. Även andra studier visar att män i mansdominerade områden måste kontrollera hur de agerar för att betraktas som en man och för att undvika risker för dålig behandling av andra. Detta kan kopplas till förståelsen att vårt samhälle präglas av en hegemoniska maskulinitet, där attribut som är förknippade med män har högre status i vårt samhälle än attribut förknippade med kvinnlig-het, vilket kan göra det svårare för HBTQ-personer att fullt vara sig själva.

Våra informanter nämnde bara några få tillfällen då deras sexuella läggning direkt påverkade deras utbildnings- eller yrkesmässiga karriärval. De antydde emellertid implicit att det hade påverkat deras karriärer och karriärval, dvs handlingshorisonter. Detta berodde inte på deras sexuella orientering i sig, utan på samhällets normer och förväntningar, vilket påverkade deras uppfattningar om vad som var och inte var möjligt. Våra informanter tycktes tydligt föredra miljöer som inte var starkt associerade med den hegemoniska maskuliniteten, dvs mansdominerade arbetsplatser.

Således kan deras horisonter för handling ses som begränsade. De associerade också vissa yrken med diskriminering eller homofobi och gav detta som skäl för att undvika dessa yrken. De nämnde emellertid också vissa fall där deras sexuella läggning hade påverkat deras intressen, karriärer och arbetsmiljöer positivt.

De två männen som kom ut med sin sexuella läggning senare i livet hade genom att agerat ”straight” senarelagt sin karriär. Genom att agera ”straight” hade de snarare valt yrken som de trodde förväntades av dem än av eget intresse. När de senare var öppna med sin sexualitet bytte de också yrke och karriär. Genom sina försök att passa in i heteronormen hade de samtidigt skjutit upp sina karriärer. Detta överensstämmer med tidigare slutsatser (Russon & Schmidt 2014), det vill säga att känna sig trygg med en sexuell läggning utanför den heterosexuella normen vanligtvis har positiva karriäreffekter.

Våra resultat stöder uppfattningen att karriärskap inte bara ska betraktas som en teknisk rationell process baserad på val av vad man ska studera och var man ska arbeta, förankrad i individernas intressen. Vi måste ta hänsyn till (hetero-) normer i samhället och hur dessa normer associeras till olika yrken, liksom yrkens sociala,kulturella och emotionella konnotationer. Karriärskap kan således beskrivas som en process att bli, och för homosexuella individer, en process att bli en arbetare som är homosexuell.

Per-Åke Rosvall
Johannes Blomqvist
Ebba Nylén

FAKTA

Uppmärksammat examensarbete vid SYV-utbildningen på Umeå universitet

Vi, Ebba Nylén och Johannes Blomqvist som är författare av examensarbetet (vi gick SYV-utbildningen 2015-2018) har upplevelser om hur det är att leva utanför normen, fast på olika sätt. Vidare är båda intresserade av HBTQ-frågor. Under utbildningen till studie- och yrkesvägledare stötte vi på mycket forskning när det kommer till påverkansfaktorer för studie- och yrkesval och studie- och yrkesliv, såsom sociokulturell bakgrund, kön och genus, klass och etnicitet. Vi saknade dock aktuell svensk forskning kring hur sexuell läggning påverkar. Med vår uppsats ville vi ge ett bidrag som förhoppningsvis kunde uppmärksamma denna kunskapsbrist.

Samtidigt som vi valde uppsatstema föll det så väl att vår programinstitution, Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap, kontaktade oss med frågan att skriva ett arbete med detta tema, med förhoppning om att den i förlängningen kunde publiceras som vetenskaplig artikel och användas i undervisningen. Vi blev då tilldelade universitetslektor Per-Åke Rosvall som handledare för arbetet. Han har bland annat forskat mycket om övergångar och var en stor tillgång i arbetet. Vi och institutionen blev nöjda med uppsatsen och tillsammans med Per-Åke har den sedan förkortats, arbetats om och översatts till engelska. Den har sedan skickats in och accepterats av NORMA - Nordic Journal for Masculinity Studies. Hela processen tog ca: 1 1/2 år, var ganska arbetsamt men också lärorik. Artikeln används redan i undervisningen på programmet, vilket är jättekul!

Ebba Nylén
Johannes Blomqvist